

Datum
2019-01-21
Vår referens
Jens Artin
miljöinspektör

Tjänsteskrivelse

Medborgarförslag - Renare stad och miljösanerare MN-2018-10465

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit till miljönämnden. Förslagsställaren föreslår att Malmö stad utbildar och anställer miljövakter som ska kunna hjälpa och avlasta polisen att beivra nedskräpning och om nödvändigt bötfälla nedskräpare. Förslaget är inte möjligt att genomföra då det i gällande lag saknas stöd för kommunanställda att utfärda ordningsbot. Förslaget ligger därtill utanför den kommunala kompetensen.

Förslag till beslut

Miljönämnden föreslås avslå medborgarförslaget med hänvisning till miljöförvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2019-01-21
- Medborgarförslag – Renare stad och miljösanerare

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2019-03-26

Beslutet skickas till

Förslagsställaren

Ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit till Malmö stad/miljönämnden. Handläggaren har i samråd med stadsjurist tagit fram ett gemensamt förslag till yttrande.

Förvaltningens förslag till yttrande

Allmänt om Malmö stads arbete mot nedskräpning

Nedskräpning ger negativa effekter ur ekonomiska, miljömässiga och sociala perspektiv. Som en del av en hållbar samhällsutveckling är därför en minskning av nedskräpningen viktig. Malmö stad arbetar redan idag på många sätt för att minska nedskräpningen.

Fastighets- och gatukontoret gör det viktiga dagliga jobbet att hålla de offentliga platserna i ordning, det vill säga gator, parker och torg, samt se till att till exempel hundbajslatriner och papperskorgar finns och töms.

Förutom det finns det många projekt, informationskampanjer och initiativ som drivs inom Malmö för att minska nedskräpningen.

Förra året gjordes en insats som kallades ”En sommar utan skräp”. Personalen som var ute upplevde att det var renare på de platser som hade valts ut. Kampanjen synliggjorde problemet med nedskräpning och utgick från hur, var och när vi äter mat ute under sommarhalvåret. I år upprepas informationsinsatsen men den här gången på fler platser.

Just nu pågår en kommunikationsaktivitet för att minska antalet fimpar i stadsmiljön. Kampanjen går under namnet ”Fimpar är plast”. Fimparna står idag för cirka 70 procent av all nedskräpning. Varje år beräknas cirka 1 miljard fimpar hamna på Sveriges gator och torg. Cigaretter innehåller tusentals kemikalier och plaster. En mindre del av dessa ämnen fastnar i filtret och hamnar så småningom ute i miljön.

Under våren 2019 startas arbetet med att byta ut befintliga papperskorgar i centrala Malmö. De nya papperskorgarna har tagits fram i en designprocess, där det tagits hänsyn till olika behov och önskemål såsom tömning, råttor och fåglar, möjlighet till sortering samt enhetligt utseende. De nya papperskorgar kommer även att ha integrerade askkoppar vilket kommer att öka mängden askkoppar på stan markant. I samband med bytena kommer deras placering också att ses över, vilket kan öka tillgängligheten till papperskorgar och askkoppar ytterligare.

Malmö stad samarbetar redan med flera aktörer i staden kring nedskräpning. Vi samarbetar bland annat med organisationen Håll Sverige Rent, som driver större nationella projekt för att påverka lagstiftning, företag och tillverkningsindustrin.

Det är också många som tar egna initiativ för att minska nedskräpningen. För att göra andras initiativ synliga har det skapats en tipsbank på Malmös hemsida där privatpersoner, föreningar eller organisationer kan ta del av förslag på vad vi tillsammans kan göra för att minska antalet fimpar i stadsmiljön.

Malmö stad har under de senaste åren samarbetat med flera utomstående kampanjer i nedskräpningsfrågan, bland annat Håll Sverige Rents kampanj "skräpplockardagarna" något som många skolor över hela kommunen deltar i. Malmö stad har även varit delaktig i att arrangera andra evenemang med fokus på renhållning såsom Havets dag och World Clean up Day.

Det aktuella medborgarförslaget

Miljönämnden har tagit emot ett medborgarförslag som syftar till att avlasta polisen från mindre prioriterade uppgifter såsom att bötfälla nedskräpare, genom att Malmö Stad anställer nedskräpningsvakter med rätt att utfärda böter.

Det är enligt 15 kap. 26 § miljöbalken förbjudet att skräpa ner. Av 29 kap. 7 och 7 a §§ miljöbalken följer att för nedskräpning kan man dömas till fängelse eller böter. Ordningsbot för nedskräpningsförseelse kan utfärdas av polis medan mer allvarlig nedskräpning istället kan leda till åtal, där det påstådda brottet prövas i tingsrätt.

Miljönämnden tolkar medborgarförslaget som att de "miljölisor" eller "miljöpellor" som avses med förslaget skulle ges mandat att utfärda ordningsbot vid nedskräpning. De tjänstemän vid olika myndigheter som utöver polisen har rätt att utfärda ordningsbot framgår av 48 kap. 20 § rättegångsbalken. Bestämmelsen inkluderar inte kommunanställda. Miljönämnden har således inte stöd i lag för att skapa en kommunal funktion med bötesutfärdande tjänstepersoner.

Vidare gäller att möjligheten att i lokala föreskrifter reglera miljö- och hälsofrågor är begränsad till vad som anges i 40 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. I uppräknningen i bestämmelsen ingår inte åtgärder mot nedskräpning. Bestämmelsen ger inte något mandat för kommunen att införa föreskrifter med den innebörd som förslagsställaren avser.

Även om medborgarförslaget således bygger på kloka idéer om att verka för en renare stadsmiljö är det inte möjligt för miljönämnden, eller andra nämnder inom Malmö stad, att genomföra de föreslagna åtgärderna. Förslaget bör därför avslås.

Barnkonventionen

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

Förslaget har utarbetats av Jens Artin, miljöinspektör
Samråd har skett med Jeanette Silow, avdelningschef, avdelningen för miljö- och hälsoskydd,
och Erik Molander, stadsjurist, enheten för kansli och juridik.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Jeanette Silow
Avdelningschef
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd